

OCAK | ŞUBAT 2022**TÜRKİYE VE DÜNYA**
EKONOMİSİNDEKİ
GELİŞMELER**GENEL MÜDÜRLÜK****İŞ GELİŞTİRME VE STRATEJİK**
ARAŞTIRMALAR BÖLÜMÜ**Emre CENGİL****İŞ GELİŞTİRME VE**
ULUSLARARASI SATIŞ
DİREKTÖRÜ

emrecengil@reckargo.com

FORM-E**Başlıklar**

Başlangıç	1
Dünya Ekonomisi	1
Türkiye Ekonomisi	2
IMF	2
FED Açıklamaları	3
ABD Ekonomisi	3
BoE	4
Çin Ekonomisi	4
Avrupa Ekonomisi	4
Petrol Fiyatları	5
Türkiye Ekonomisi	5-6
Türkiye Ekonomisi	7-8
Türkiye Ekonomisi	9-10
Dış Ticaret Verileri	10-11
Havayolu Taşımacılığı	12
Faaliyet Raporumuz	12
Yasal Uyarı	12

Merhaba,

Aylık olağan raporları yayımlamaya tekrar devam ediyoruz. 2020 yılında tüm dünya olarak her alanda tecrübe ettiğimiz küresel salgın evrim geçirerek her ortamda olduğu ekonomik alanda da farklı dinamikler ve farklı sonuçlar yaratmaya devam ediyor; etmeye de devam edecektir.

Dünya Ekonomisi

Dünya ekonomisinde günlük yaşamda henüz bazı etkileri görülmesi de eksen kaymalarının olması kaçınılmaz görünüyor. Arap Yarımadası, Hindistan, Çin, Nijerya, Bahreyn, Kuveyt gibi farklı ekonomik iklimler dünya ekonomisinde farklı noktalara ilerliyor.

IMF, Dünya Ekonomik Görünüm raporunun Ocak ayı güncellemesinde küresel ekonominin 2022 yılına zayıf bir görünümle girdiğini belirterek büyüme tahminini 2022 yılı için 0,5 puan düşüşle %4,4'e indirdi.

Türkiye ekonomisinin 2021 yılını %11 büyümeyle tamamladığını tahmin eden Kuruluş, 2022 yılında %3,3'lük büyüme öngörüyor.

Öncü verilere göre ABD ekonomisi 2021 yılını %5,7 ile son 37 yılın en yüksek büyüme oranıyla tamamladı. Ülkede yıllık TÜFE enflasyonu da %7 ile son 40 yılın en yüksek seviyesinde gerçekleşti.

Fed, 2022 yılının ilk toplantısında politika faizini beklentiler doğrultusunda değiştirmede. FED'in Mart ayında faiz artırımına gitmesi bekleniyor.

2021'in son çeyreğinde ivme kaybeden Euro Alanı ekonomisi yıl genelinde %5,2 büyüme kaydetti.

Öncü göstergeler Omicron varyantına ilişkin önlemlerin özellikle hizmetler sektörü üzerinde baskı kurduğuna işaret ederken, imalat sektöründeki olumlu seyrin devam ettiği gözleniyor.

ECB Şubat ayı toplantısında piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizinde değişikliğe gitmezken, BoE politika faizini 25 baz puan artışla %0,5'e yükseltti.

Petrol fiyatları Rusya ve Ukrayna arasında artan jeopolitik gerilimin de etkisiyle yılın ilk ayında önemli ölçüde yükselerek son 7 yılın zirvesine çıktı.

Türkiye Ekonomisi

Kasım 2021’de istihdam tüm ana sektörlerde artış kaydetti. Bu dönemde işgücüne katılım oranının da yükselmesiyle mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı %11,2 seviyesinde yatay kalırken, atıl işgücü oranı %22,1 seviyesine geriledi. Kasım ayında sanayi üretimi tüketim ve aramalı imalatındaki artışa bağlı olarak yükselmeye devam etti. Bu dönemde, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi endeksi yıllık bazda %11,4 oranında artış kaydetti.

İmalat PMI verisi 2022’nin ilk ayında 50,5 ile son sekiz ayın en düşük düzeyinde gerçekleşti. Yüksek seyreden maliyetlerin özellikle yeni siparişler kanalıyla üretimi baskı altına aldığı görüldü.

Dış ticaret açığı 2021 yılında %7,5 oranında daralarak 46,1 milyar USD’ye geriledi. Öncü dış ticaret verilerine göre ihracat hacmi 2022’nin ilk ayında %17,3 artarken, ithalat hacmi %55,2 oranında genişledi.

Aralık ayında KİT’lere yapılan yüklü aktarımlarla merkezi yönetim bütçe harcamaları Aralık 2020 seviyesinin iki katını aştı. 2021 yılında merkezi yönetim bütçe açığı yıllık bazda %9,7 oranında genişleyerek 192,2 milyar TL oldu. Ocak 2022’de yıllık TÜFE enflasyonu %48,69 ile son 20 yılın en yüksek seviyesine ulaştı. Fiyat artışlarının sektörlerin geneline yayıldığı Yİ-ÜFE’de yıllık enflasyon %93,53’e çıktı.

Ocak ayında yaptığı toplantıda para politikasında değişikliğe gitmeyen TCMB, yılın ilk Enflasyon Raporu’nda 2022 sonuna ilişkin enflasyon tahminini %23,2 olarak açıkladı. Aralık ayında açıklanan “kur korumalı mevduat” uygulamasının kapsamı Ocak’ta kurumsal firmaları ve yurt dışında yaşayan vatandaşları kapsayacak şekilde genişletildi.

İMF küresel ekonomik tahminini güncelledi

İMF 25 Ocak’ta yayımladığı Dünya Ekonomik Görünümü Ara Dönem Raporu’nda, küresel ekonominin 2022 yılına beklenenden daha zayıf bir görünümle girdiğini belirterek, bu yıla ilişkin büyüme beklentisini %4,9’dan %4,4’e indirdi. Tedarik zincirindeki sıkıntıların ve enerji fiyatlarındaki yükselişin 2022 yılında da devam etmesiyle birlikte yüksek enflasyonun Ekim raporunda öngörülenden daha uzun sürebileceğine dikkat çeken Kuruluş, enflasyondaki gerilemenin ancak arz-talep dengesizliklerinin azalması ve başlıca merkez bankalarının para politikası adımlarıyla mümkün olabileceğini belirtti. Türkiye’ye ilişkin 2021 yılı büyüme tahminini %9’dan %11’e yükselten IMF, 2022 ve 2023 yıllarına ilişkin büyüme tahminini %3,3 düzeyinde tuttu.

Tablo 1, IMF OCAK ayı tahminleri

IMF Ocak Ayı Tahminleri	REEL BÜYÜME %		FARK* % puan	
	2022	2023	2022	2023
Dünya	-4,4	3,8	-0,5	0,2
ABD	4,0	2,6	-1,2	0,4
Avrupa	3,9	2,5	-0,4	0,5
Almanya	3,8	2,5	-0,8	0,9
Japonya	3,3	1,8	0,1	0,4
İngiltere	4,7	2,3	-0,3	0,4
Çin	4,8	5,2	-0,8	-0,1
Hindistan	7,5	6,5	0,6	0,5
Brezilya	0,3	1,6	-1,2	-0,4
Türkiye	3,3	3,3	0,0	0,0
Suudi Arabistan	4,8	4,9	0,6	0,3

(*) EKİM 2021 ayından fark

FED faiz artırımını için tarih verdi

Fed 2022'nin ilk faiz artırımını için Mart ayını işaret etti. Fed Ocak ayı toplantısında politika faizini değiştirmeyen, Mart ayında politika faizinin artırılacağı sinyali verdi. Varlık alımlarını Mart ayının başında sonlandıracak olan Fed, enflasyonun %2'lik hedefin oldukça üzerinde seyretmesi ve işgücü piyasasının güçlü görünümünü koruması paralelinde politika faizinin yakında yükseltilmesinin uygun olacağını belirtti. Fed ayrıca, yaklaşık 9 trilyon USD büyüklüğündeki merkez bankası bilançosunun küçültülmesine faiz artışının ardından başlanabileceğini ifade ederken, para politikasının ekonomik gelişmeler doğrultusunda şekilleneceğinin altını çizdi.

ABD Ekonomisinden Güçlü Büyüme

ABD ekonomisi 2021'de güçlü büyüme kaydetti. ABD'de GSYH büyümesi 2021'in son çeyreğinde yıllık olarak %6,9 ile piyasa beklentilerinin oldukça üzerinde gerçekleşti. Böylece, 2021 yılında yaklaşık 6 trilyon USD büyüklüğünde teşvik paketiyle desteklenen ABD ekonomisi yıllık bazda %5,7 ile 1984 yılından bu yana en hızlı büyümesini kaydetti. Öte yandan, Ocak 2022'ye ilişkin PMI verileri Omicron varyantının ekonomik aktivite üzerinde baskı yarattığına işaret ediyor. Ocak ayına ilişkin imalat ve hizmetler PMI verileri sırasıyla 55,5 ve 51,2 ile beklentilerin altında bir görünüm sergiledi. Böylece, ABD'de bileşik PMI endeksi 51,1 düzeyine inerek son 18 ayın en düşük değerini aldı.

ABD'de tüketici fiyatları Aralık'ta aylık bazda %0,5 artış kaydetti. Bu dönemde yıllık TÜFE enflasyonu %7 seviyesinde gerçekleşerek Haziran 1982'den bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Ülkede ÜFE enflasyonu Aralık'ta aylık bazda %0,2 ile Kasım 2020'den bu yana en düşük seviyeye gerilese de, yıllık bazda %9,7 ile yüksek düzeyini korudu.

BoE Şubat toplantısında faiz artırımına gitti.

Avrupa Merkez Bankası, 3 Şubat tarihinde gerçekleştirdiği toplantısında piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizinde değişikliğe gitmedi. Toplantı sonrasında yayımlanan metinde, Pandemi Acil Varlık Alım Programı'nın (PEPP) Mart 2022'de sona ereceği teyit edilirken, APP (Asset Purchase Program) kapsamındaki varlık alım hızının bir önceki çeyreğe kıyasla azalacağı belirtildi. APP kapsamındaki alımlar 2022'nin ikinci çeyreğinde aylık 40 milyar EUR, üçüncü çeyreğinde 30 milyar EUR seviyesinde gerçekleşecek. İngiltere Merkez Bankası (BoE) Şubat ayı toplantısında politika faizini 25 baz puan artırarak %0,5 seviyesine yükseltti. Böylece, BoE 2004 yılından bu yana ilk kez art arda iki kez faiz artırımına gitmiş oldu. BoE, enflasyonun bahar aylarında %7'ye ulaştıktan sonra düşüş trendine geçmesini bekliyor.

ÇİN hız kesmiyor

Çin ekonomisi 2021 yılında %8,1 büyüdü. Çin ekonomisi 2021 yılının son çeyreğinde çeyreklik bazda %1,6, yıllık bazda %4,0 genişledi. Böylece, 2021 yılının tamamında ülke ekonomisi %8,1 ile beklentilerin üzerinde büyüme kaydetti. 2021 yılını yüksek bir büyümeyle tamamlamakla birlikte son iki çeyrekte hızlı ivme kaybının gözlemlendiği Çin'de, Merkez Bankası ekonomik aktiviteyi desteklemek amacıyla Ocak ayında 1 yıllık politika faizini %3,8'den %3,7'ye, 5 yıllık politika faizini %4,65'ten %4,60'a indirdi. Böylece, ülkede Nisan 2020'den bu yana ilk kez faiz indirimine gidilmiş oldu. Ocak ayına ilişkin Caixin imalat PMI 49,1 düzeyine gerileyerek ülkede ekonomik aktivite üzerindeki baskının devam ettiğine ve buna bağlı olarak destekleyici politikaların sürebileceğine işaret ediyor.

Avrupa yavaş ilerlemesini sürdürüyor

Öncü büyüme verileri Avrupa'da 2021 yılının son çeyreğinde ekonomik hareketlerin beklendiği üzere hız kestiğine işaret etti. 2021'in 3ncü çeyreğinde %2,3 olan Avrupa, çeyreklik büyümesi yılın son çeyreğinde %0,3 düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde, salgın tedbirlerinin sınırlı oranda uygulandığı İspanya, Fransa ve İtalya'da ekonomik hareketlerin genişlediği; Almanya ve Avusturya gibi tedbirleri nispeten daha sert uygulayan ülkelerin ise bir önceki çeyreğe kıyasla küçüldüğü görüldü.

Avrupa'da ilk çeyreğe ilişkin açıklanan öncü veriler de **Omicron** varyantına bağlı olarak uygulanan salgın tedbirlerinin hizmetler sektörünü olumsuz etkilediğine işaret ediyor. Bölgede imalat PMI Ocak'ta 58,7 ile olumlu bir performans sergilerken, hizmetler PMI bir önceki aya göre gerileyerek 51,1 seviyesinde gerçekleşti.

Euro Alanı'nda açıklanan öncü verilere göre yıllık TÜFE enflasyonu Ocak ayında ivme kaybı beklentilerine karşın %5,1 seviyesine yükselerek rekor tazeledi. Bu gelişmede yükselen enerji fiyatlarının yanı sıra gıda fiyatlarındaki artış etkili oldu. Ocak'ta işlenmemiş gıda ve enerji fiyatları hariç çekirdek enflasyon 0,2 puan azalarak %2,5 düzeyine gerilemiş olsa da %2 seviyesindeki piyasa öngörülerinin üzerinde gerçekleşti. Bölgede yıllık ÜFE enflasyonu da %26,2'ye ulaşarak verinin yayımlanmaya başladığı 1996 yılından bu yana en yüksek seviyesine ulaştı.

Petrol fiyatları son 7 yılın en yüksek seviyesinde...

Petrol fiyatları, Omicron varyantının seyrine ilişkin belirsizliklerin yanı sıra Irak'tan Türkiye'ye giden bir boru hattında çıkan yangının petrol akışını kısa süreliğine durdurmasının etkisiyle Ocak ayında yükselişe geçti. Ayrıca, Rusya-Ukrayna arasında devam eden jeopolitik gerilimin de fiyatlar üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmasıyla Brent türü petrolün varil fiyatı Ocak ayı içerisinde 91,2 USD ile yaklaşık son 7 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Gerek enflasyonun küresel ölçekte izleyeceği seyre yönelik beklentiler gerekse jeopolitik endişelerle dalgalı bir seyir izledi.

Türkiye Ekonomisi**Sektörler genelinde istihdam Kasım ayında artış**

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre, Kasım 2021'de istihdam aylık bazda hizmetler sektöründe 96 bin, sanayide 73 bin, tarımda 49 bin ve inşaat sektöründe 10 bin kişi olmak üzere toplam 228 bin kişilik artış kaydetti. Bu dönemde mevsim etkilerinden arındırılmış işgücüne katılma oranı 0,4 puan artışla %52,5'e çıkarken, 0,3 puan artan istihdam oranı %46,6 ile Kasım 2019'dan bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Sektörlerin geneline yayılan istihdam artışına karşılık işgücüne katılım oranının da yükselmesiyle mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı Kasım'da bir önceki aya göre değişim göstermeyerek %11,2 düzeyinde gerçekleşti. Kasım'da zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı aylık bazda 0,7 puan azalarak %22,1 oldu.

Sanayi üretiminde Kasım ayında da artış sürdü

Sanayi üretimine 2021 yılı genelinde hâkim olan olumlu görünüm tüketim ve ara malı imalatındaki güçlü seyrin desteğiyle Kasım ayında da devam etti. Bu dönemde takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi yıllık bazda %11,4 artarken, bu artışa en büyük katkıyı (11 puan ile) üretimin yıllık bazda %12,5 genişlediği imalat sanayi sektörü yaptı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre sanayi üretimindeki aylık artış Kasım'da %3,3 ile ivme kazandı. Bu gelişmede Eylül ve Ekim aylarında gerileyen sermaye malı imalatında aylık bazda kaydedilen toparlanma önemli rol oynadı. 2021'in ilk 11 ayında sanayi üretimindeki artış 2020'nin aynı dönemine kıyasla %16,8 düzeyinde gerçekleşti.

İmalat sanayi yeni yıla ivme kaybederek başladı

Ocak ayına ilişkin açıklanan PMI verisi bir önceki aya kıyasla 1,6 puan gerileyerek 50,5 ile imalat sanayinde üretimin sınırlı oranda genişlediğine işaret etti. Bu dönemde endeks son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Endeksin alt kalemlerine bakıldığında, Aralık ayına göre maliyetlerin bir miktar azalmasına rağmen halen yüksek kalmaya devam etmesinin yeni siparişlerin ve üretimin yavaşlamasına neden olduğu görüldü. Böylece, toplam yeni siparişler üst üste dördüncü ayda yavaşlarken, yeni ihracat siparişleri de yedi aylık büyüme sürecinin ardından hız kesti. Diğer taraftan, mevcut yavaşlamaya karşılık yılın ilk ayında imalat sanayinde istihdamın artması olumlu bir gelişme oldu.

Güven endeksleri 2022'ye yükselişe başladı. Geçtiğimiz yılın son çeyreğinde zayıf bir performans sergileyen güven endeksleri 2022 yılına yükselişe başladı. Ocak ayında bir önceki aya kıyasla %6,2 artan tüketici güven endeksi 73,2 düzeyiyle son 3 ayın en yüksek değerine ulaştı. Arz tarafına bakıldığında bu dönemde güvenin hizmet ve perakende ticaret sektörlerinde arttığı, inşaat sektöründe ise azalmaya devam ettiği izlendi. Sektörler genelinde özellikle gelecek 3 aylık döneme ilişkin bekleyişlerdeki bozulma dikkat çekti. Ocak ayında mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi aylık bazda 1,8 puan artarak 111,9 seviyesine yükseldi. Böylece 2020'nin son çeyreğinde aralıksız biçimde gerileyen ekonomik güven endeksi, 2022'nin ilk ayında söz konusu seyri kırarak 2,6 puanlık yükselişe 100,8 oldu.

Otomotiv üretimi 2021'de %1,7 daraldı

2021 yılında yurt içi otomotiv satışları arz kısıtlarının yanı sıra döviz kuru gelişmelerinin fiyatlar üzerindeki etkisi ve finansman maliyetlerindeki artışla %2,9 oranında gerilerken, otomotiv ihracatı %2,2 yükseliş kaydetti. Bu dönemde ithal araçların yurt içi satışlar içindeki payı %55,1, ihraç edilen araçların yurt içi üretim içindeki payı %73,4 düzeyinde gerçekleşti. Yurt içinde otomotiv üretimi 2021 yılını %1,7 düşüşle tamamladı.

2021 yılında ihracat hacmi %32,8 oranında genişledi

TÜİK verilerine göre 2021'in son ayında ihracat yıllık bazda %24,9 genişleyerek 22,3 milyar USD, ithalat %29,9 artarak 29,1 milyar USD oldu. 2021'in tamamında ise ihracat hacmi %32,8'lik genişlemeyle 225,3 milyar USD olurken, ithalat hacmi %23,6 artarak 271,4 milyar USD oldu. Böylece, önceki yıla göre %7,5 oranında daralan dış ticaret açığı 2021 yılında 46,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Ayrıca, 2020 yılında %77,3 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2021 yılında %83,0 düzeyine yükseldi.

Kasım'da cari açık 2,7 milyar USD oldu

Kasım 2020'de 3,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşen cari işlemler açığı, 2021 yılının aynı ayında 2,7 milyar USD oldu. Bu gelişmede, taşımacılık ve turizm gelirlerindeki artış paralelinde net hizmet gelirlerinin yıllık bazda %70,8 oranında yükselmesi önemli rol oynadı. Özellikle, Kasım 2021'de net seyahat gelirlerinin 1,5 milyar USD ile pandemi öncesindeki Kasım 2019 seviyesine ulaşması dikkat çekti. Kasım'da altın ithalatındaki yıllık bazda %96,2'lik düşüş de cari dengede bir önceki yıla kıyasla kaydedilen iyileşmede etkili oldu. Öte yandan, Ağustos-Ekim 2021 döneminde fazla veren cari denge, Kasım ayında tekrar açık verdi.

Doğrudan yatırımlarda 359 milyon USD'lik net giriş kaydedildi

Doğrudan yatırımlar Kasım ayında cari dengenin finansmanına 359 milyon USD'lik sınırlı bir katkı sağladı. Ocak -Kasım 2021 dönemi itibarıyla bakıldığında ise net doğrudan yatırımların olumlu bir performans sergilediği görüldü. 2020 yılının Ocak-Kasım döneminde 3,5 milyar USD olan net doğrudan yatırımlar 2021 yılının aynı döneminde 6,3 milyar USD düzeyine ulaşırken söz konusu tutarın 5,2 milyar USD'sini gayrimenkul sektörüne yönelik net doğrudan yatırımlar oluşturdu.

Kasım'da portföy yatırımlarında sermaye çıkışı gözlemlendi

Net portföy yatırımlarında Ekim ayındaki 2,2 milyar USD'lik çıkışın ardından Kasım ayında da 1,4 milyar USD'lik çıkış gerçekleşti. Söz konusu çıkışın büyük ölçüde genel hükümetin yurt dışında ihraç ettiği tahvillerin itfalarından kaynaklandığı görüldü. Öte yandan, Kasım 2021'de yurtdışı yerleşikler hisse senedi piyasasında 938 milyon USD'lik net alım gerçekleştirdi. Ocak-Kasım 2021 döneminde ise net portföy girişleri 2,8 milyar USD seviyesinde kaldı.

Diğer yatırımlar kaleminde Kasım'da 2,2 milyar USD tutarında net giriş sağlandı. Bu dönemde yurt içi yerleşik bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları net olarak 1,2 milyar USD azalırken, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatı 885 milyon USD arttı. Kasım ayında bankalar ve genel hükümet yurt dışından sağlanan kredilerde geri ödeyici konumundayken, diğer sektörler yurt dışından 273 milyon USD net kaynak temin etti. 12 aylık kümülatif verilere göre, uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %91, bankacılık dışı sektörlerde %127 oldu.

Resmi rezervler 2,8 milyar USD arttı

Kasım ayında rezerv varlıklar 2,8 milyar USD artarken, 2021'in ilk 11 ayında rezervlerdeki artış 37,1 milyar USD düzeyine ulaştı. Kasım ayında net hata ve noksan kalemindeki 4,5 milyar USD'lik sermaye girişi dikkat çekti. Böylece, Ocak-Kasım döneminde söz konusu kalem cari açığın finansmanına 19,7 milyar USD katkı sağladı.

Beklentiler

Omicron varyantıyla birlikte salgının yurt içinde ve ihraç pazarlarımızda iktisadi faaliyet ve sosyal yaşam üzerindeki etkileri önümüzdeki dönemde cari denge açısından önem taşımaya devam edecek. Gelişmiş ülke merkez bankalarının para politikalarında beklenenden daha erken normalleşmeye gidebileceği yönündeki açıklamalar ise önümüzdeki dönemde ödemeler dengesinin finansman tarafına yönelik risklerin arttığı bir tabloya işaret ediyor. Mevcut veriler itibarıyla, 2021 yılının tamamında cari açığın GSYH'ye oranının %2 civarında gerçekleştiğini tahmin ediyoruz. Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü dış ticaret verilerine göre, Ağustos ayından bu yana ihracat hacminde gözlenen hızlı genişlemenin Ocak ayında bir miktar ivme kaybettiği, ithalat hacmindeki artışın ise enerji fiyatlarındaki yükselişin de etkisiyle ivme kazandığı görüldü. Bu dönemde ihracat hacmi yıllık bazda %17,3 oranında genişleyerek 17,6 milyar USD olurken, ithalat hacmi %55,2 artarak 28 milyar USD'ye çıktı. Böylece, dış ticaret açığı yılın ilk ayında geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla yaklaşık 3,5 katına çıkarak 10,4 milyar USD düzeyine yükseldi. Öncü dış ticaret verileri, Ocak ayına ilişkin cari işlemler dengesi beklentilerini de olumsuz yönde etkiledi.

Bütçe açığı hızlı büyüdü

Merkezi yönetim bütçe açığı Aralık 2021'de yıllık bazda %237,1 genişleyerek 145,7 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde bütçe gelirleri yıllık bazda %40 artarak 135,1 milyar TL olurken, bütçe harcamaları da %100,9'luk artışla 280,8 milyar TL ile 2000 yılından bu yana en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Aralık 2020'de 38,3 milyar TL olan faiz dışı açık da yaklaşık 2,5 katına yükselerek 136,8 milyar TL oldu.

2021 yılında bütçe açığı 192,2 milyar TL düzeyinde

2020 yılında 175,3 milyar TL olan merkezi yönetim bütçe açığı 2021 yılında 192,2 milyar TL düzeyine yükselse de Eylül 2021’de açıklanan 230 milyar TL’lik OVP tahminin altında kaldı. Bu dönemde bütçe gelirleri %36,8, bütçe harcamaları %32,9 arttı. 2020 yılında 41,3 milyar TL seviyesinde gerçekleşen faiz dışı açık, 2021 yılında yıllık bazda %72,4 daralarak 11,4 milyar TL oldu.

Vergi gelirlerindeki yıllık artış Aralık’ta %41,6 oldu

Vergi gelirleri Aralık 2021’de %41,6 artış kaydetti. Bu dönemde, TL’deki değer kaybının da etkisiyle ithalde alınan katma değer vergisindeki (%102,7) artış öne çıkarken, özel tüketim vergisi (ÖTV)(-%8,6) ile dahilde alınan katma değer vergilerindeki (-%28,1) düşüşler dikkat çekti. Aralık ayında, Mayıs 2018’den bu yana uygulanan “eşel mobil” sisteminin etkisiyle petrol ve doğalgaz ürünlerinden alınan ÖTV yıllık bazda 5,3 milyar TL (%95,5) gerileyerek vergi gelirleri üzerinde baskı kurarken, dayanıklı tüketim mallarından alınan ÖTV yıllık bazda %107,7 artış kaydetti. Ayrıca, dış ticaretteki olumlu seyre bağlı olarak uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergiler Aralık ayında yıllık bazda %101,2 oranında yükselerek merkezi yönetim bütçe gelirlerindeki artışa 22,1 puan ile en yüksek katkıyı sağladı.

Yıllık gelişmelere bakıldığında ise, vergi gelirlerinin 2020’ye kıyasla %39,8 artış sergilediği görülüyor. Özel tüketim vergisi yıllık bazda %0,9 oranında gerilerken, kurumlar vergisi ve uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergiler yıllık bazda sırasıyla %69,4 ve %60,4 artış kaydederek bütçe görünümünü destekledi.

Cari transferler yıllık bazda yaklaşık iki katına yükseldi

2021 yılının son ayında merkezi yönetim harcamalarının kamu iktisadi teşebbüslerine bütçeden yapılan yüklü transferlere bağlı olarak, 2020 yılının aynı ayına kıyasla 2 katına çıktığı görüldü. Aralık 2021’de KİT’lere yapılan iç borç aktarımları ile KİT görevlendirme giderleri kapsamında yapılan aktarımlar bütçe harcamalarını önemli ölçüde artırdı. Söz konusu kaynak aktarımında BOTAŞ’a yapılan 59 milyar TL’lik (40 milyar TL borç verme, 19 milyar TL görevlendirme gideri) aktarım öne çıktı. Bu dönemde cari transferler yıllık bazda % 92,8 yükselirken, sağlık, emeklilik ve sosyal yardım giderleri (%46,3) ile diğer hazine yardımları (%180) kalemlerinde hızlı artışlar kaydedildi.

Yıllık TÜFE enflasyonu %48,7’ye çıktı

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre enflasyon göstergelerindeki yüksek oranlı artışlar 2022’nin ilk ayında devam etti. Buna göre, Ocak ayında TÜFE enflasyonu aylık bazda %11,10 , Yİ-ÜFE enflasyonu da %10,45 oranında arttı. Böylece, 2022’nin ilk ayında yıllık TÜFE enflasyonu %48,69 ile yaklaşık son 20 yılın zirvesine çıkarken, 2021’i %79,89 seviyesinde tamamlayan yıllık Yİ-ÜFE enflasyonu Ocak ayında %93,53 düzeyinde gerçekleşti.

Tablo 2, TÜFE - ÜFE

ŞUBAT 2022	Tüfe		Yurtiçi Üfe	
	2021	2022	2021	2022
Değişim %				
Aylık	0,91	4,81	1,22	7,22
Yıllık	15,61	54,44	27,08	105,01
Yıllık Ortalama	12,81	25,98	15,14	56,83

Çekirdek enflasyonda son durum

Ocak ayında mevsimlik ürünler hariç TÜFE’de aylık artış %11,46 olurken, yıllık artış %50’yi aştı. Çekirdek enflasyon göstergelerinden B (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altının hariç TÜFE) ve C (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ve altın hariç TÜFE) göstergelerindeki aylık artışlar sırasıyla %7,49 ve %6,94 oldu. Böylece, B ve C endekslerindeki artışlar yıllık bazda sırasıyla %42,66 ve %39,45 düzeylerine çıkarak 2003 bazlı seri için yeni zirve seviyelerine ulaştı.

TCMB enflasyon tahminini yükseltti

TCMB 20 Ocak’taki Para Politikası Kurulu toplantısında beklentilere paralel olarak politika faiz oranını değiştirmeyerek %14 seviyesinde tuttu. Para politikasının birikimli etkilerinin yakından izlendiğini belirten TCMB, fiyat istikrarının sürdürülebilir bir zeminde yeniden şekillenmesi amacıyla TCMB'nin tüm politika araçlarında TL'yi öncelikli kılan geniş kapsamlı bir politika çerçevesi gözden geçirme süreci yürüttüğünü ifade etti. TCMB, yılın ilk Enflasyon Raporu’nda 2022 ve 2023 yılsonu enflasyon tahminlerini sırasıyla %23,2 ve %8,2’ye yükseltti. TCMB, enflasyonda yapılan revizyona gerekçe olarak başta döviz kurları, ithalat fiyatları ve yönetilen/ yönlendirilen fiyatlardaki artışların yanı sıra, bazı sektörlerdeki arz kısıtları ve tedarik süreçlerindeki aksaklıklar gibi güçlü arz yönlü unsurların işaret ettiği yukarı yönlü riskleri ileri sürdü. Enflasyon Raporu’nun sunumunda konuşan TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu, fiyat istikrarı ve finansal istikrarın tesisi için atılan adımlara ek olarak, arz-talep uyumsuzlukları ve tedarik süreçlerindeki aksaklıkların kademeli olarak azalması ile önümüzdeki aylarda dezenflasyon sürecinin başlamasını öngördüklerini ifade etti. Kavcıoğlu ayrıca, yeni finansal ürünler, teminat çeşitlendirilmesi ve likidite yönetimi uygulamaları aracılığıyla Türk lirasının sistemdeki kullanımının artırılmasını hedefleyen "Liralaşma Stratejisi"ni açıkladı.

KKM uygulamasının kapsamı genişletildi

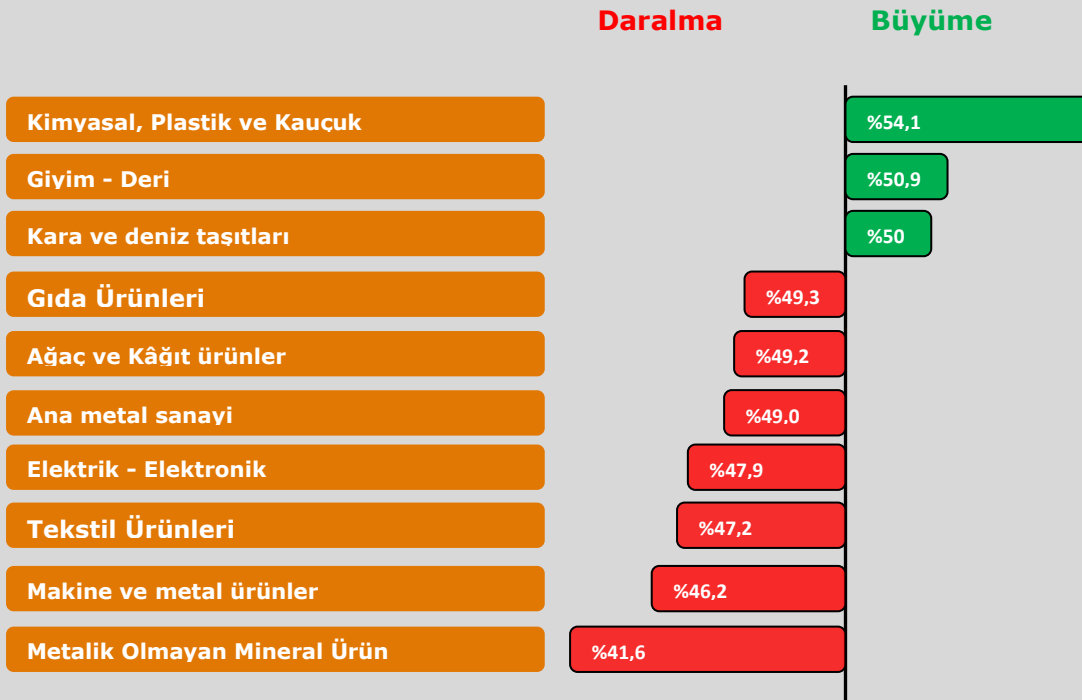
Türk lirası varlıklara yönelik talebi teşvik etmek amacıyla düzenlenen Kur Korumalı Mevduat (KKM) uygulamasına Ocak ayında TCMB tarafından hazırlanan yönetmelikle tüzel kişiler de dâhil edildi. Ayrıca, 29 Ocak tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Kanunla 31 Aralık 2021 tarihli bilançolarında yer alan döviz ve altın hesaplarını kur korumalı TL mevduat ve katılma hesaplarına dönüştüren şirketlere kurumlar vergisi istisnası getirildiği açıklandı. TCMB 1 Şubat’ta yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının da KKM uygulamasına dâhil edilmesi için Yurt Dışında Yerleşik Vatandaşlar Mevduat ve Katılım Sistemi (YUVAM) uygulamasının devreye alındığını duyurdu.

TP mevduat hacmi 2 trilyon TL’yi aştı

BDDK Haftalık Bülten verilerine göre, toplam mevduat hacmi 28 Ocak itibarıyla yıllık bazda %59 artışla 5.429 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde TP mevduat hacmi yıllık bazda %33,5 genişleyerek 2 trilyon TL seviyesini aştı. Mevduat piyasasındaki gelişmelerde kur korumalı ürünlerin muhtemel etkileri de yakından takip ediliyor. 28 Ocak itibarıyla USD bazında YP mevduat hacmi 17 Aralık’a kıyasla 9,9 milyar USD düşüşle 250,1 milyar USD’ye gerilerken, aynı dönemde TP mevduat hacmi 162 milyar TL artış kaydetti. Hazine ve Maliye Bakanı tarafından yapılan açıklamada, 25 Ocak itibarıyla KKM kapsamında döviz hesaplarından TL’ye dönüşen tutarın 58,3 milyar TL (yaklaşık 4,4 milyar USD) olduğu ifade edildi.

İmalat ve Sanayi Gelişmeleri

Tablo 2, Mal ve Ürünlere Göre Büyüme

Kaynak: IHS Markit _ ŞUBAT 2022

İhracat arttı

2022 yılı Şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre; ihracat %25,4 oranında artışla 20 milyar 3 milyon dolar, ithalat %45,6 oranında artışla 28 milyar 99 milyon dolar oldu. 2022 yılı Ocak-Şubat döneminde ise, ihracat %21,4 oranında artışla 37 milyar 590 milyon dolar, ithalat %49,7 oranında artışla 55 milyar 947 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Tablo 3, Dış Ticaret verileri

Dış Ticaret	ŞUBAT			OCAK - ŞUBAT		
	2021	2022	Değişim (%)	2021	2022	Değişim (%)
İhracat	15.953	20.003	25,4	30.954	37.590	21,4
İthalat	19.300	28.099	45,6	37.365	55.947	49,7
Dış Ticaret Hacmi	35.252	48.101	36,5	68.319	93.537	36,9
Dış Ticaret Dengesi	-3.347	-8.096	141,9	-6.411	-18.357	186,3
İhr. / İth. Karşılama Oranı (%)	82,7	71,2		82,8	67,2	

Tablo 4, ülkelere göre ihracat (ilk 5 / milyon dolar)

Almanya	1.785
ABD	1.298
İngiltere	1.098
İtalya	1.086
Irak	1.070

Tablo 5, ülkelere göre ithalat (ilk 5 / milyon dolar)

Rusya	3.801
Çin	3.177
Almanya	1.840
ABD	1.060
Hindistan	1.058

Ocak 2022 sonu itibariyle havayolu kargo yükleri

Atatürk Havalimanı verdiği son hizmet ayında dış hat servisinde 49 bin 233 ton yüke ev sahipliği yaptı. Yine aynı dönemde İstanbul Havalimanı 108 bin 763 ton, Sabiha Gökçen 16 bin 559 ton yük trafiği yaşadı.

Atatürk Havalimanı, büyük taşınmanın ardından 5 Şubat 2022 tarihinde son kargo uçağının yükselmesi ve tüm operasyonel çalışmaların İstanbul Havalimanı'na aktarılmasının tamamlanması ile birlikte yalnızca özel jet, devlet uçakları, helikopter ve hava ambulanslara ev sahipliği yapacak. Geride kalan tesis ve binaların eğitim amaçlı kullanılması öngörülüyor. Bunun dışında devlet misafirhanesi, DHMİ ve hastane hizmet vermeye devam edecek.

Son olarak 5 Nisan 2019 tarihinde 02.40'ta son uluslararası uçuş için THY'nin TK-54 sefer sayılı uçağı dönemin Ulaştırma Bakanı Cahit TURHAN'ın katıldığı törenle Singapur'a uçmak üzere pistten ayrılarak İstanbul semalarına yükselmişti.

2022 Ocak - Şubat toplam verilerimiz

Havayolu kargo yükü yoğunluğunun yaşandığı ilk on ülke sırasıyla şunlar oldu:

BAE (%18), ABD (%16), KATAR (%8,8), İNGİLTERE (%8,6), ÇİN (%8,2), BELÇİKA (%5,5), KANADA (%5,4), İRLANDA (%4,6), BREZİLYA (%4,5), BAHREYN (%4,1)

Diğer bölgeler toplamı %16,3 oldu.

YASAL UYARI Bültende yer verilen görüş ve/veya değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum ve/veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup, sadece bilgi amaçlıdır. Bültende yer alan bilgiler, kaynak gösterilmek suretiyle yayımlanabilir; ancak bu bilgiler ticari amaçlarla kullanılamaz. Bültendeki bilgilerin telif ve/veya diğer her türlü hakkı REC KARGO ULUSLARARASI PAKET TAŞIMACILIK ŞİRKETİ'ne aittir. REC KARGO ULUSLARARASI PAKET TAŞIMACILIK ŞİRKETİ, bültende yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve/veya eksiksiz olması konusunda hiçbir taahhüt ve/veya sorumluluk kabul etmez. Bültendeki bilgilerin yanlış ve/veya eksik kullanımı ve/veya yorumlanması sonucunda REC KARGO ULUSLARARASI PAKET TAŞIMACILIK ŞİRKETİ'ne hiçbir kusur ve/veya sorumluluk yüklenemez. Tablodaki yer alan rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir. REC KARGO ULUSLARARASI PAKET TAŞIMACILIK ŞİRKETİ, bültende yer alan bütün bilgileri ve/veya tasarımı önceden bildirimde bulunmaksızın değiştirebilir ve/veya bültenden kaldırabilir.